

*Bibeln talar
entydigt om
en Skapare
av himmel
och jord.*

Vetenskapen och Skaparen

EN TIDIG LÖRDAGSMORGEN var jag för en tid sedan ute på en joggingrunda. Medan jag sprang hörde jag en hop fåglar som passerade ovanför mig. Jag lyfte blicken och blev varse en V-formad flock av kanadagäss som i den för övrigt tysta morgonen ljudligt färdades fram på himlen. Jag stannade upp inför Skaparens underverk. Under min fortsatta tur försökte jag föreställa mig hur Gud skulle ha kunnat resonera när han skapade de första flyttfåglarna – om han hade funderat som en människa. Kanske var det just kanadagässen det gällde:

”Jag tror att jag ska göra ett djur som med elegans och grace kan glida fram genom luften på ’aerodynamikens vingar’. Jag vet att när mina avbilder, som ska kröna skapelsen, ser på fåglarna kommer de att drömma om egna luftfärder. Fåglarnas frihet i rummet kommer att utöva en stark attraktionskraft på människorna och väcka deras fantasi och längtan. Men det kommer att ta dem tusentals år att lyckas räkna ut hur de själva ska kunna göra sådana flygfärder, som kommer att vara betydligt dyrare, mer riskfyllda (?) och omständliga än kanadagässens. De behöver bara lyfta sina vingar och härma sina syskon och mamma. De klarar sig utan flygmaskin, utan ett större antal flygtimmar och utan flygcertifikat. Inte heller behöver de något dyrt flygbränsle, särskilda mekaniker eller flygvärdinnor.

Dessa bevingade årspendlare ska jag också

förse med ett minne och en orienteringsförmåga som kommer att få människan att häpna. Jag ska göra en sorts GPS och montera in den under fjädrar och hud. Så försedda ska kanadagässen på sina vingar målmedvetet kunna lägga under sig mil på mil av hav och land. Utan vare sig karta eller kompass kommer de att kunna finna rätt väg i tillvaron. Det är när människan med ett gåsägg i handen förstår att all den information som behövs för sådana resor redan finns lagrad innanför skalet som hon kommer att gapa av förvåning och beundran över mitt mästerverk.

Också denna i människans tycke avancerade konstruktion kommer hon att efter systematiska studier försöka kopiera. Det kommer att kräva tid och ansträngning. Människan kommer alltid att försöka ta efter mig i vad jag har åstadkommit i skapelsen. Jag kommer ju att ha skapat henne till min avbild och bjuda henne att lägga jorden under sig. Det kommer att ske redan före syndafallets katastrof.

Det märkliga är att efter det fallet kommer människor att finnas som på fullt allvar påstår att enbart materia och energi kan ha frambringat en så avancerad konstruktion, som ett GPS-utrustat flygande fjäderfä. Det är verkligen inte någon rimlig tanke. Om än det inte är förenat med mänsklig ansträngning för mig att skapa, är det likväl ett informationsinnehåll som skall bestämmas och överföras för att konstruktion, processreglering och rörelse-

mönster ska kunna resultera i en luftseglats med någon styrrel.

Men det är inte bara flygingenjören som kommer att kunna lära av och förundras över mina kanadagäss och mina andra fåglar. Det kommer också konstnären och författaren att göra – för att fånga tillvarons skönhet och finna bärande metaforer för mänskliga erfarenheter. Kanske till och med musikern eller kompositören kommer att låta sig inspireras av fågelns sång eller flykt genom trädskronorna och upp mot himlen.

Liksom för allt annat som jag har skapat, är livsuppgiften att lova och ära mig. Det är min uppmaning till kanadagässen och alla andra fåglar (Ps. 148:10)."

Guds självuppenbarelse i skapelsen talar ett starkt och tydligt språk. Guds uppenbarelse i Bibeln överensstämmer väl med skapelsens budskap ungefär som själva boken med dess innehållsförteckning.

Vi behöver inte på något sätt tveka om Bibelns budskap. Den talar entydigt om en Skapare av himmel och jord. Det gör den i 1 Mos. 1:1. Det gör Jesus (Matt. 19:4). Paulus gör det (Apg. 14:15, Rom. 1:25, Ef. 3:9, Kol. 1:16). Johannes instämmer (Joh. 1:1–3, Upp. 4:11, 14:7). Också Petrus ansluter sig till dem som talar om Skaparen (1 Petr. 4:19) liksom apostlarna och de troende (i Apg. 4:24). Samma språk möter vi i Hebreerbrevet (1:2, 10; 11:3). Det är ett genomgående tema i Psaltarens psalmer (8:4, 24:1–2, 33:6, 9; 89:12, 90:2, 102:26, 115:15, 121:2, 124:8, 146:6, 148:5) och även i övrigt i GT (2 Mos. 20:11, 2 Kung. 19:15, Neh. 9:6, Jes. 37:16).

Den populära evolutionsläran talar inte om Skaparen. Den är väl snarast – i upplysningens anda – formulerad för att förklara livets och framför allt arternas uppkomst och utveckling *utan* en Skapares medverkan. Tanken att människan kan klara sig helt på egen hand – utan

Skaparen – utövar fortfarande en mycket stor attraktionskraft på henne. Det gäller inte bara för det dagliga livet utan också för frågan varför hon alls är här.

På senare tid har en del vetenskapsmän börjat tala om en Skapare eller en intelligent designer. (Egentligen talas endast om "intelligent design".) De har kritiserats för att då ägna sig åt annat än vetenskap. Det ligger något i den kritiken. Men den kan med fog riktas åt två håll. Det är riktigt att hålla på vad som är vetenskap när det i vetenskapens namn påstås att Gud finns (eller "behövs"). Men det är lika viktigt att göra det när det påstås att Gud inte finns (eller "inte behövs"). Vetenskapen – och dess uttolkare – bör hålla sig "på mattan", dvs. inte tillåtas gå över gränsen och hävda områden som ligger utanför dess rätta domäner.

Om kriteriet för (natur-)vetenskap ska vara möjligheten att pröva dess anspråk genom experiment som kan upprepas, bör vetenskapen tala med små bokstäver (om den alls måste uttala sig) när det gäller sådant som inte lever upp till det kriteriet.

Det finns idag både det ena och det andra som gäller för vetenskap men i verkligheten (och ur sant vetenskaplig synvinkel) inte är det och därför ska diskuteras på samma premisser som andra viktiga frågor rörande livsåskådning och tro.

Det vore bra om så kunde ske i vart fall inom kyrkan, dvs. att låta vetenskapen hållas – men inom sina domäner. Man kanske (inte) kan kräva det av det sekulära samhället (eller ens av vetenskapen själv)? Den kristne vet – eller bör lätt kunna inse – att ingen kunskap finns utan tro. Den som vill komma till Gud måste först tro att han finns (Hebr. 11:6). Bibeln är tydlig. På samma sätt måste den som vill vara vetenskapsman först tro på den tingens regelbundenhet som vetenskapen förutsätter. Han måste också tro att sinnena ger honom korrekt information om yttervärlden och

Den som vill vara vetenskapsman måste först tro.

om de resultat som hans experiment ger. Etc.

Den kristne som tror att Gud har skapat människan till att leva och verka på jorden, undersöka och lära om världen finner i denna sin bild av världen (internt) stöd för att tro sådana ting. Det gör däremot inte den som tror att världen kommit till genom en kombination av materia, energi och slump. Mot bakgrund av en sådan världsbild framstår det inte alls som naturligt eller självklart att ta tillvarons regelbundenhet m.m. för given. Man skulle med fog kunna säga att en sådan tro står på osäker grund (så vitt gäller internt stöd i världsbilden).

Härmed inte sagt att frågorna om tro och vetande är okomplicerade. De är en utmaning att ta på fullaste allvar. Även om vi kan veta att det som står i Bibeln är sant, kan vi ha olika uppfattning om hur vi kan förstå det och om hur det kan förstås i ljuset av vetenskapen. Härvid är en kritisk hållning till vetenskapen att rekommendera. Människans kunskap är ett styckverk och behäftad med brister.

Däremot är en kritisk hållning till Bibelns utsagor starkt problematisk. Guds ord är utan fel och brist. Det är inte mänskligt önsketänkande från vår sida att Bibeln är Guds ord. Det är inte vår projicering på Bibelns texter. Det är i stället texternas egna anspråk och påståenden, vilka inte har vederlagts. Liksom Bibeln genomgående gör gällande att Skaparen är universums upphovsman gör den konsekvent anspråk på att vara Herrens ord. Det är den i bokstavlig mening givna utgångspunkten. Till den grundläggande frågan om Bibelns egna anspråk avser vi att återkomma i ett kommande nummer.

Bibeln är dock tillkommen i en fallen värld och kommuniceras till en fallen, bristfällig och korrumperad mänsklighet. Därav följer att vi kan stå med en mängd berättigade frågor om hur Bibelns tidsberoende utsagor – som vi förstår dem – är förenliga med vetenskapens tidsberoende och skiftande påståenden. I detta

spänningsfält är det en plikt att med ödmjukhet arbeta för en fördjupad förståelse av Bibelns påståenden även till de delar de har bäring på frågor som vetenskapen uttalar sig om.

Det kan vara frestande att med Bibeln i hand avfärda allt vad vetenskapen har att säga. Vi kan ju veta att det som står i Bibeln är sant. Det är Gud som står bakom Skriften i alla dess detaljer och påståenden. Gud far inte med osanning. Jag är inte säker på att Gud är enbart nöjd med en trovisshet som är så befriad från ödmjukhet. Det är mera klädsamt med en stor respekt för vetenskapens landvinningar. Det bör var och en inse som stiger in på ett apotek för att köpa sin medicin mot mer eller mindre dödliga åkommor.

Arbetet med att bedöma påståenden som görs i vetenskapens namn – utan att för den skull förneka påståenden som görs i Bibeln – kräver stort allvar och ansträngning. En kombination av respekt parad med en viss distans i förhållande till vetenskapens nuvarande ståndpunkter är att rekommendera i uppgiften. Det är fullt acceptabelt att man här kommer till olika slutsatser eller nyanser av uppfattningar – så länge respekten för Bibelns anspråk upprätthålls. Den mångfalden kan bejakas. När det arbetet väl är gjort får man också ha en öppenhet för att mer än en fråga kommer att stå kvar utan svar. Det får vi leva med.

Vad betyder detta i praktiken? Det är just det som är uppgiften – att med Bibeln i hand studera vetenskapens påståenden liksom att med utgångspunkt i vetenskapen se vilka tecken som pekar i riktning mot Skaparen och hans Ords sanning. Det är en utmaning som vi gärna vill vara med att anta. Vår förhoppning är att det även gäller läsarna.

Peter Henrysson
Redaktör